

Türkiye ekonomisine 8 milyar dolarlık yeşil hidrojen katkısı

SERBEST KÜRSÜ

FARUK AKTAY
Hukukçu

Devletlerarasındaki rekabetin doğal kaynak tüketiminde gelmiş olduğu boyut ile dünya üzerindeki hızla artan insan nüfusu, mevcut kaynaklarımız üzerindeki baskıyı gün geçtikçe artırarak bütün insanlığı "iklim değişikliği" felaketi ile karşı karşıya bıraktı. Bu durumun çevre, ekonomi ve güvenlik alanında yaratmış olduğu problemlerin insanlığın geleceği adına sürdürülebilir olmaması sebebiyle devletler ciddi bütçeler ayırıp enerji üretimi konusunda yol haritaları çizerek emisyon azaltımı ya da dekarbonizasyon gibi hedefler oluşturdu. Dolayısıyla yenilenebilir enerji anlamında oldukça başarılı bir seviyede olan ülkemizin diğer dünya devletleri gibi hem iklim ile mücadele kapsamında hem de enerji anlamında dışa bağımlılığı azaltmak adına hidrojen enerjisinden de faydalanması gerekiyor.

Uluslararası ticaretin karbon emisyonları üzerinden şekilleneceği önümüzdeki yıllarda Türkiye'nin de düşük karbonlu bir ekonomik model dizayn ederek, ticari rekabet potansiyelini artırması ve bu dönüşümü fırsata çevirmesi gerekiyor. Avrupa Birliği'nin Yeşil Mütakat ve 'sınırdan karbon düzenlemeleri' ile daha düşük maliyetle üretilen yüksek emisyonlu ürünler ile yüksek maliyetle üretilen düşük maliyetli ürünler arasındaki rekabeti, karbon vergisi başlığı altındaki düzenlemelerle daha adil bir rekabet ortamına taşıma çabası bu dönüşümün zamanla gerçekleşeceğini gözler önüne seriyor. Üretim ve pazarların önümüzdeki yıllarda karbon maliyeti olmayan ülkelere doğru kayacak olması, temiz ve yenilenebilir enerjiye olan ihtiyacı-

mızı günden güne arttırarak yenilenebilir enerji sektöründeki kapasitemizi arttırmak zorunda olduğumuzu daha da net gözler önüne seriyor.

Azerbaycan enerjide çeşitliliği artırıp potansiyelini koruyabilir

Geçtiğimiz hafta içerisinde Azerbaycan'ın başkenti Bakü'deki enerji şirketlerinin yöneticileriyle yapmış olduğum görüşmeler neticesinde, Azerbaycan'da dünya üzerindeki karbon izleme politikalarının gelecek yıllarda olumsuz etkileri olabileceği yönünde bir kamuoyu oluştuğunu gözlemledim. Ekonomik gelişiminde enerji ihracatının çok önemli bir paya sahip olduğu Azerbaycan'ın, dünya üzerinde hızla artan ve daha da artacak olan dekarbonizasyon eğilimi sebebiyle yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelip daha stratejik yatırımları hayata geçirmesi gerektiğini düşünüyorum. Dolayısıyla, yenilenebilir enerji sektörlerine yatırım yapan Azerbaycan'ın yeşil hidrojen ile enerji üretimine dair potansiyelini kullanarak enerji çeşitliliğini artırıp enerji sektöründeki potansiyelini uzun yıllar daha koruyabileceği görüşü birçok yetkili tarafından dile getiriliyor.

Yenilenebilir enerjide öncü ülke olabiliriz

Türkiye'nin Paris Anlaşması'nın onaylanmasından sonra 2030 ve 2053 yıllarını kapsayan uzun vadeli bir enerji dönüşü-

mü ve iklim stratejisine ihtiyacı bulunuyor. Bu stratejik yol haritasında yeşil hidrojen ve türevlerinin ne ölçüde rol oynayabileceğinin daha ciddi bir şekilde araştırılıp ortaya konulması gerekiyor. Yenilenebilir enerji ile elde edilen yeşil hidrojen enerjisi ile asıl hedefimiz, yerel kaynaklarımızı stratejik bir şekilde kullanarak uluslararası alanda daha güçlü bir enerji üretim kapasitesine sahip, karbonsuz bir Türkiye olmalı. **SHURA Enerji Dönüşüm Merkezi**'nin yayımlanmış olduğu rapora göre Türkiye yıllık enerji ihtiyacının %5'ine tekabül eden enerjiyi yeşil hidrojen üretme potansiyeli ile karşılayabilecek bir ülke konumunda. Yine aynı raporda 2050 yılındaki hidrojen ekonomisinin Türkiye ekonomisine toplam brüt faydasının yıllık 6 ile 8 milyar dolar arasında olacağı öngörülüyor.

Ulusal anlamda ithalatımızdaki enerji açığımızı azaltmak için kullanılacak yeşil hidrojen projesine daha geniş bir ticaret perspektifinden bakmak ulusal çıkarlarımız için son derece önemli olacak. Ülkemiz, sahip olduğu doğal kaynaklar ve bulunmuş olduğu jeopolitik konum dolayısıyla TANAP Uluslararası Doğal Gaz Boru Hattı'nı kullanarak yeşil hidrojeni farklı ülkelere ihraç ederek ticari kazanç sağlayabilir. Ayrıca, metanol, amonyak veya hidrojenin doğrudan sıvı olarak formlara dönüştürülmesi ile ülkemizin deniz ticareti konusundaki son derece önemli

jeopolitik konumundan da faydalanılabilir. Bu faktörlerin başarılı bir yol haritası ile desteklenmesi durumunda Türkiye ve Avrupa Birliği arasında karşılıklı bir kazanç durumu oluşacağı için Avrupa pazarındaki iş birliklerimizin artması neticesinde yenilenebilir enerji sektöründe öncü ülkelerden biri olmamız işten bile değil.

Yerli yeşil hidrojen piyasası için mevzuat uygun hale getirilmeli

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın "Türkiye Hidrojen Teknolojileri Stratejisi ve Yol Haritası" ile yeşil hidrojen ile enerji üretimi hususunda bir yol haritası çizilmiş olması yetkililer nezdinde de ülkemizin bu husustaki potansiyeli anlamında bir farkındalık oluştuğunu gözler önüne seriyor. Güney Marmara Kalkınma Ajansı (GMKA), Enerjisa Üretim, Eti Maden, TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi ve Aspilsan Enerji iş birliği ile Türkiye'nin en büyük 5 enerji şirketi tarafından kurulacak olan yeşil hidrojen tesisi de yenilenebilir enerji üretimi konusunda yeşil hidrojenin potansiyelini destekler nitelik taşıyor.

Bakanlık nezdinde hazırlanan yol haritasının resmi kurumlarımızca düzenlenen yeşil hidrojen üretimine dair yürürlükte olan mevcut herhangi bir mevzuat bulunmaması yeşil hidrojen ile enerji üretimindeki öngörülebilirliği ülkemiz adına zorlaştıran durumların belki de başında geliyor. Bu sebeple yerli bir yeşil hidrojen piyasası geliştirebilmek adına, mevcut mevzuatımız uygun hale getirilerek hidrojen elde edilecek enerji ile ilgili gelecek öngörüsü daha net bir şekilde belirlenmeli ve yeşil hidrojenin üretim, dağıtım, depolama ve son kullanım süreçleri hususunda uluslararası standartlarla uyumlu teknik standartların geliştirilmesi gerekiyor.